

Серія «Портрети вчених Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»

**ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА
СУТОРМІНА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА»

БІБЛІОТЕКА

Серія «Портрети вчених
Київського національного економічного
університету імені Вадима Гетьмана»

**СУТОРМІНА
ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА**

**БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ
ПОКАЖЧИК**

УДК 016
ББК 91.9:65.26
С 90

Вступна стаття

В. М. Федосов, д-р екон. наук, проф.

Науковий редактор

Т. В. Куриленко, канд. екон. наук

Серія «Портрети вчених Київського національного
економічного університету імені Вадима Гетьмана»

Заснована 2011 року

Суторміна Валентина Миколаївна : біобібліогр. покажч. /
С 90 М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київ.
нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» ; [уклад.: Т. О. Коно-
валенко, І. Ю. Бойко, Р. О. Вайтешонок, Н. О. Туртова ; вступ.
ст. В. М. Федосов ; наук. ред. Т. В. Куриленко]. — К. : КНЕУ,
2011. — 35, [5] с. — (Серія «Портрети вчених Київського націо-
нального економічного університету імені Вадима Гетьмана»).

ISBN 978–966–483–508–1

Біобібліографічне видання висвітлює основні етапи життя та діяльності
доктора економічних наук, професора Валентини Миколаївни Суторміної та
містить інформацію про друковані праці за період з 1954 по 2011 роки. До по-
кажчика ввійшли монографії, підручники, навчально-методичні посібники,
статті з наукових збірників та періодичних видань, дисертації, захищені під її
керівництвом, та література про життя і діяльність В. М. Суторміної.

Призначено для науковців, викладачів, студентів, аспірантів та широке коло
читачів, що цікавляться досягненнями у галузі економічної науки.

УДК 016
ББК 91.9:65.26

*Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ забороняється*

© Т. О. Коноваленко, І. Ю. Бойко, Р. О. Вайтешонок,
Н. О. Туртова, укладання, 2011

© КНЕУ, 2011

ISBN 978–966–483–508–1

ПЕРЕДМОВА

Ключовими фігурами кожного університету, безперечно, є викладач і студент. Вони своїми особистісними якостями та гідною працею утверджують імідж вищого навчального закладу, формують його історію та майбутнє. І якщо випускники університету примножують його славу практичними діями з організації господарських процесів в Україні, то викладачі – розвиваючи економічну науку, створюючи передові навчальні технології, виховуючи нові покоління сучасних фахівців.

Вшановуючи натхненну працю професорсько-викладацького складу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана з метою збереження і популяризації їх наукового, науково-методичного, навчального досвіду та з нагоди 105-ї річниці з дня заснування університету, бібліотека започатковує видання серії персональних біобібліографічних покажчиків «Портрети вчених Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана».

За більш ніж столітню історію нашого навчального закладу в ньому працювало чимало відомих науковців і блискучих викладачів, яскравих особистостей, що зростили та виховали відомих учених економістів, державних діячів, талановитих господарників та керівників, формували та створювали науковий потенціал та імідж університету, своєю плідною науковою діяльністю зробили вагомий внесок у розвиток науки. Навіть простий поіменний список професорсько-викладацького складу, що працював на етапі становлення закладу, визиває повагу до вказаних в ньому імен. Серед них: М. В. Довнар-Запольський, К. Г. Воблій, Є. Є. Слущкий, О. О. Русов, М. В. Птуха, Д. О. Граве, О. О. Богомолець, О. М. Гіляров, В. Г. Бажаєв, П. Л. Кованько та багато інших.

Не менш знані професори працювали в університеті в повоєнний час: колишній міністр фінансів СРСР В. Ф. Гарбузов, провідні вчені-економісти В. С. Немчинов, П. М. Рубановський, В. Є. Власенко, М. Т. Берков, В. Т. Чунтулов.

Особливого розквіту Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана набув в останні десятиліття. Зусиллями професорсько-викладацького складу було радикально оновлено зміст економічної освіти, зроблено вагомий внесок в розвиток вітчизняної та світової економічної науки.

Важливо зберегти творчий пошук представників усіх поколінь КІНГівців та достойно представити їх персональний внесок у добробут університету, економічну науку і освіту в Україні. Цій благородній справі і присвячується видання серії біобібліографічних покажчиків праць непересічних постатей університету.

Ректор університету,
академік Академії педагогічних
наук України

А. Ф. Павленко

ВІД УКЛАДАЧІВ

У біобібліографічному покажчику праць доктора економічних наук, професора кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» Валентини Миколаївни Суторміної представлені публікації з 1954 по 2011 роки. Джерелом матеріалу для покажчика є монографії, підручники, навчально-методичні посібники, статті, вміщені в наукових збірниках, довідкових та періодичних виданнях, дисертації, захищені під її керівництвом.

Покажчик відкриває короткий нарис про життєвий шлях та науково-педагогічну діяльність професора В. М. Суторміної, підготовлений доктором економічних наук, професором Віктором Михайловичем Федосовим.

Основний матеріал видання структуровано за розділами:

- покажчик друкованих праць В. М. Суторміної;
- участь у роботі Делегації УРСР на Конференціях ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД);
- автореферати дисертацій, захищених під керівництвом В. М. Суторміної;
- література про життя та діяльність В. М. Суторміної.

Для зручності користування біобібліографічним покажчиком упорядниками підготовлено допоміжні покажчики:

- іменний покажчик;
- алфавітний покажчик назв праць В. М. Суторміної;
- алфавітний покажчик назв конференцій, у яких брала участь В. М. Суторміна.

Покажчик складений за матеріалами фондів бібліотеки ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, Національної парламентської бібліотеки України, інших державних бібліотек, а також за матеріалами, наданими автором.

Всього покажчик містить понад 120 бібліографічних описів. Матеріал покажчика систематизований за видами опублікованих видань: підручники, навчальні посібники, монографії, статті в наукових виданнях, тези доповідей та інше за прямою хронологією публікацій.

Включені до покажчика видання опрацьовані *de visu*. Бібліографічний опис усіх матеріалів здійснено згідно з чинними державними стандартами, зокрема ДСТУ ГОСТ 7.1:2006.

Видання розраховано на науковців, аспірантів, студентів та широке коло читачів, що цікавляться науковою спадщиною українського вченого та її досягненнями у галузі економічної науки. Покажчик може бути корисним і як довідкове джерело.

КОРОТКИЙ НАРИС НАУКОВОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВАЛЕНТИНИ МИКОЛАЇВНИ СУТОРМІНОЇ

Людяність та чуйність, надзвичайна скромність, широка ерудиція та високий професіоналізм – саме ці риси дозволяють найбільш повно охарактеризувати відомого українського вченого, доктора економічних наук, професора кафедри фінансів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» Валентину Миколаївну Суторміну, людину, яка незалежно від часу та соціально-політичних змін багато років перебуває в центрі розвитку фінансової науки в Україні.

Народилася В. М. Суторміна 30 листопада 1925 р. в м. Борисоглебськ Воронежської області (Росія) в родині службовців. Середню освіту здобула у Борисоглебській середній школі № 6, що заклала міцні основи знань майбутнього вченого і до якої Валентина Миколаїна зберегла на все життя почуття глибокої вдячності. Нелегкі часи воєнного лихоліття не завадили її природному потягові до знань. У 1944 р. В. М. Суторміна вступила на перший курс Московського фінансового інституту, який закінчила у 1949 р. за спеціальністю «Міжнародні фінансові розрахунки». Період з 1949 по 1952 рр. став для молодого спеціаліста часом отримання практичного досвіду на посаді кредитного інспектора Ленінградської міської контори Держбанку СРСР. У 1952 році В. М. Суторміна вступила до аспірантури Інституту економіки Академії наук СРСР, після успішного закінчення якої у 1954 р. захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата економічних наук під керівництвом академіка АН СРСР Йосифа Адольфовича Трахтенберга. Тема дисертаційного дослідження «Інфляція в США (1946–1953 рр.)».

В цей же час розпочинається український період життя і діяльності В. М. Суторміної. З 1955 року вона працює в Київському фінансово-економічному інституті (нині – ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана») і без перебільшення стає знаковою постаттю цього навча-

льного закладу. Саме тут найяскравіше проявилася багатогранність особистості В. М. Суторміної – і в роботі зі студентами, і в наукових працях, і в підготовці навчальної та навчально-методичної літератури. Вона – викладач, старший викладач, доцент, а з грудня 1973 року – професор кафедри фінансів. У 1986 р. В. М. Суторміна захистила докторську дисертацію на тему «Державні фінанси як підсистема економічного базису сучасного капіталізму».

Лекції, семінари, практичні заняття, наукові студентські гуртки та конференції, які проводить професор В. М. Суторміна, завжди відрізняються високим професіоналізмом, новаторством, застосуванням нових форм навчання. Вона є одним із найбільш кваліфікованих викладачів університету, що готують фахівців, які працюють в багатьох українських фінансово-кредитних установах. Валентина Миколаївна як ніхто інший відчуває потреби університетської освіти, необхідність надання студентам саме таких знань, які б дозволили сформувати висококваліфікованого фахівця. Під керівництвом Валентини Миколаївни Суторміної був створений і впроваджений цикл дисциплін: «Фінанси капіталістичних країн», «Міжнародні фінанси», «Фінанси зарубіжних корпорацій», «Фінансовий ринок».

Професор В. М. Суторміна є автором понад 80 друкованих праць. Її підручник «Фінанси капіталістичних держав» (три видання: 1970 р. – 18 друк. арк.; 1976 р. – 17 друк. арк.; 1983 р. – 18 друк. арк.) є висококваліфікованим науковим дослідженням у сфері державних фінансів. Радянська ідеологія штучно звужувала можливості для адекватного наукового аналізу фінансової сфери, особливо, якщо це стосувалося теоретичних проблем розвитку фінансів капіталістичних країн, але навіть в таких умовах В. М. Суторміна намагалася об'єктивно та максимально неупереджено аналізувати природу та зміст економічних явищ. Новаторський характер видань проявився як у змісті книги, так і у підходах до форм представлення інформації. Окрім аналізу загальних підходів до сутності фінансів капіталістичної держави, автор розглядає, зокрема, фінансові системи ряду розвинених країн (США, Великобританії, Франції, ФРН, Японії). За редакцією і у співавторстві В. М. Суторміної був виданий перший в Україні підручник з державних фінансів «Государственные финансы» (1991). Професор В. М. Суторміна була також співавтором підручників з державних фінансів капіталізму: «Финансы капиталистических государств» (1971), «Финансы капитализма» (1990), які були видані в Москві.

Підручник з грифом Міністерства освіти і науки України «Фінанси зарубіжних корпорацій» (2004) є першим виданням в Україні з проблем організації акціонерних товариств.

Викладацька діяльність Валентини Миколаївни нерозривно пов'язана з науковими дослідженнями. Вона є одним із фундаторів наукової школи міжнародних фінансів КНЕУ. В 1979 р. вийшла друком монографія «Критика буржуазних та реформістських теорій валютно-фінансових відносин капіталізму» у співавторстві з В. М. Федосовим і В. А. Степаненком, обсягом 18 друк. арк., яка стала першим науковим виданням в Україні, що є результатом дослідження фінансової думки Заходу. Видання було представлено на конкурсі наукових робіт, виконаних у вузах УРСР, та відзначено грамотою Міністерства вищої та середньої освіти УРСР за кращу наукову працю.

Наступна монографія «Держава-податки-бізнес: (Із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки)» (1992), обсягом 18 друк. арк. у співавторстві з В. М. Федосовим і В. Л. Андрущенко, містить нові теоретичні підходи з дослідження податків. Актуальність та своєчасність цієї праці важко переоцінити: молода Українська держава почала формувати власну систему оподаткування.

Наукові досягнення професора В. М. Суторміної широко відомі як в Україні, так і за її межами. Позитивні рецензії на її праці опубліковані в наукових виданнях Москви, Праги, Катовіце та ін., за її підручниками навчалися студенти вузів колишнього Радянського Союзу.

У 1964 та 1968 роках Валентина Миколаївна брала участь у складі делегації УРСР на Конференціях ООН з торгівлі та розвитку (I та II сесії ЮНКТАД) як радник та експерт. Її виступи у комітетах ЮНКТАД були присвячені питанням організації фінансової допомоги країнам, що розвиваються. В. М. Суторміна готувала інформаційно-аналітичні матеріали і тексти виступів для членів делегації УРСР.

Професор В. М. Суторміна протягом тривалого часу є одним із керівників наукових тем, які виконувались університетом спільно з зарубіжними вищими закладами освіти. Так, у 1977–1980 рр. спільно з вченими кафедри фінансів Економічної Академії ім. К. Адамецького, м. Катовіце (ПНР), проводились дослідження з проблем підвищення ефективності фінансово-кредитного механізму. В результаті співробітництва вчених вийшла монографія «Механізм фінансово-кредитного регулювання та його роль у підвищенні ефективності виробництва при соціалізмі» (1989), обсягом

13,6 друк. арк., польською мовою. Спільно з вченими кафедри фінансів Університету ім. К. Маркса м. Будапешта (ВНР) досліджена тема «Шляхи вдосконалення фінансового механізму», результати цієї роботи доповідались на міжнародній науковій конференції.

У 1980 р. словацькою мовою вийшла друком монографія «Актуальні проблеми марксистської політичної економії», яка була результатом спільної праці вчених Вищої школи економіки в Братиславі та вчених Інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка – В. М. Суторміної та В. М. Федосова.

З 1995 по 2000 рр. професор В. М. Суторміна входила до складу групи викладачів кафедри фінансів КНЕУ, які працювали спільно з вченими Великобританії та Іспанії в рамках проекту INTAS «Роль фінансових ринків у економічній трансформації перехідних економік». На основі результатів досліджень В. М. Суторміна видала монографію «Правовое обеспечение функционирования финансового рынка в Украине» (1999), а також виступила з доповіддю на Міжнародній конференції «Розвиток фінансового ринку в Україні», яка була проведена в Київському національному економічному університеті у вересні 2000 року.

Характеристика особистості В. М. Суторміної не буде повною без згадки про внесок у підготовку наукових кадрів. Навіть простий факт – 20 дисертацій, захищених під її керівництвом, викликає глибоку повагу. Але жодними словами не можна описати ту величезну вдячність, яку відчують до цієї людини її вихованці, які вже самі стали досвідченими науковцями. Наукове керівництво В. М. Суторміної стало запорукою успіху для дисертаційних досліджень у багатьох галузях фінансової науки – від оподаткування до корпоративних фінансів.

За вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців, багаторічну плідну наукову і педагогічну діяльність у 2001 році Указом Президента України професор В. М. Суторміна нагороджена орденом княгині Ольги III ступеня, у 2006 році – знаком Міністерства освіти і науки України «За наукові досягнення».

*В. М. Федосов,
доктор економічних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
завідувач кафедрою фінансів КНЕУ*

НАГОРОДИ ТА ВІДЗНАКИ

1979 р. – нагородження Почесною грамотою Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти СРСР

1979 р. – нагородження Почесною грамотою Київського інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка

1981 р. – нагородження Почесною грамотою Київського інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка

1981 р. – нагородження грамотою Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти УРСР та Українського республіканського комітету профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ

1982 р. – нагородження медаллю «В пам'ять 1500-річчя Києва»

1982 р. – нагородження грамотою Київського інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка

1984 р. – нагородження Почесною грамотою Київського інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка

1985 р. – нагородження медаллю «Ветеран праці»

1986 р. – нагородження Почесною грамотою Київського інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка

1987 р. – нагородження грамотою Київського інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка

1988 р. – нагородження грамотою Київського інституту народного господарства ім. Д. С. Коротченка

1995 р. – нагородження Подякою Національної академії управління

1996 р. – нагородження Подякою Національної академії управління

1997 р. – нагородження Подякою Національної академії управління

1999 р. – нагородження Подякою Національної академії управління

2000 р. – нагородження Подякою Національної академії управління

2001 р. – нагородження відзнакою Президента України «Орденем княгині Ольги» III ступеня

2001 р. – нагородження Почесною грамотою Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку

2006 р. – нагородження знаком «За наукові досягнення» Міністерства освіти і науки України

2010 р. – нагородження ювілейною медаллю «65 лет Победы в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.»

ПОКАЖЧИК ДРУКОВАНИХ ПРАЦЬ В. М. СУТОРМІНОЇ

Автореферати дисертацій

1. **Инфляция в США (1946–1953 гг.)** : автореф. дис. ... канд. экон. наук / Сутормина Валентина Николаевна ; АН СССР, Ин-т экономики. – М., 1954. – 15 с.

2. **Государственные финансы как подсистема экономического базиса современного капитализма** : автореф. дис. ... д-ра экон. наук : 08.00.10 / Сутормина Валентина Николаевна ; Ленингр. фин.-экон. ин-т им. Н. А. Вознесенского. – Ленинград, 1986. – 45 с.

Підручники та навчальні посібники

3. **Финансы капиталистических держав** : [навч. посіб. для студ. экон. вузів та ф-тів] / В. М. Сутормина ; під заг. ред. О. Б. Ейдельмант. – К. : Вища школа, 1970. – 278 с.

4. **Финансы капиталистических государств** : [учеб. для вузов по специальности «Финансы и кредит»] / [Б. Г. Болдырев, Л. П. Окунева, В. Н. Сутормина и др.] ; под ред. Б. Г. Болдырева. – М. : Финансы, 1971. – 391 с.

5. **Финансы капиталистических государств** : [учеб. для экон. вузов специальности «Финансы и кредит»] / В. Н. Сутормина. – К. : Вища школа, 1976. – 304 с.

6. **Финансы капиталистических государств** : [учеб. для экон. вузов по специальности «Финансы и кредит»] / В. Н. Сутормина. – 2-е изд., перераб. и доп. – К. : Вища школа, 1983. – 311 с.

7. **Финансы капитализма** : [учебник] / [Б. Г. Болдырев, Л. П. Окунева, В. Н. Сутормина и др.] ; под ред. Б. Г. Болдырева. – М. : Финансы и статистика, 1990. – 383 с.

8. **Государственные финансы** : учеб. пособие для студентов экон. вузов и фак. / [В. М. Федосов, Л. Д. Буряк, В. Н. Сутормина и др.] ; под ред. В. М. Федосова, С. Я. Огородника, В. Н. Суторминой. – К. : Лыбидь, 1991. – 276 с.

9. **Фінанси зарубіжних корпорацій** : [навч. посібник] / В. М. Суторміна, В. М. Федосов, Н. С. Рязанова ; за ред. В. М. Федосова. – К. : Либідь, 1993. – 248 с.

10. **Фінанси зарубіжних корпорацій** : підручник / В. М. Суторміна ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т. – К. : КНЕУ, 2004. – 567 с.

11. **Теорія фінансів** : підручник / [В. М. Федосов, П. І. Юхименко, В. М. Суторміна та ін.] ; під заг. ред. В. М. Федосова, С. І. Юрія. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 574 с. – Тема 3, розд. 3.1 : Концепції державних фінансів у фундаментальних економічних теоріях / В. М. Суторміна, В. М. Федосов. – С. 103–179.

Монографії

12. **У боротьбі за економічну незалежність** : [про боротьбу молодих суверених держав проти неоколоніалізму] : [монографія] / В. М. Суторміна. – К. : Політвидав України, 1965. – 75 с.

13. **Критика буржуазних и реформистских теорий валютно-финансовых отношений капитализма** : [монографія] / В. А. Степаненко, В. Н. Сутормина, В. М. Федосов ; АН УССР, Ин-т економіки. – К. : Наук. думка, 1979. – 331 с.

14. **О некоторых буржуазных финансовых концепциях государственного вмешательства** / В. Н. Сутормина, В. М. Федосов // Актуальные проблемы марксистской политэкономии : [монографія]. – Братислава : Высшая школа економіки, 1980. – С. 73–92. – словацкий язык.

15. **Мировое капиталистическое хозяйство: противоречия и последствия структурных сдвигов** : [монографія] / [А. Н. Шлепаков, В. И. Филиппов, В. Н. Сутормина и др. ; отв. ред. В. Д. Щетинин] ; АН УССР, Ин-т соц.-экон. проблем зарубеж. стран. – К. : Наук. думка, 1987. – 279 с.

16. **Особенности финансовой системы в СССР** / В. Н. Сутормина, В. М. Федосов // Механизм финансово-кредитного регулирования и его роль в повышении эффективности производства при социализме : [монографія] / Экон. акад. им. Карола Адамецкого ; под ред. Кристины Знанецкой. – Катовице, 1989. – С. 44–57. – польский язык.

17. **Держава – податки – бізнес: (Із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки)** : [монографія] / В. М. Суторміна, В. М. Федосов, В. Л. Андрущенко. – К. : Либідь, 1992. – 328 с.

18. **Правовое обеспечение функционирования финансового рынка в Украине** : [монография] / В. Н. Сутормина ; Нац. акад. упр. – К., 1999. – 119 с. – (Проект INTAS «Роль финансовых рынков в экономической трансформации переходных экономик»).

19. **Критика буржуазних і реформістських теорій валютно-фінансових відносин капіталізму** / В. А. Степаненко, В. М. Суторміна, В. М. Федосов // Фінансова думка України : у 3 т. / авт.-упоряд. С. І. Юрій, С. В. Львовчкін, В. М. Федосов, П. І. Юхименко ; за наук. ред. В. М. Федосова. – К. : Кондор; Тернопіль : Екон. думка. – Т. 3, ч. 2 : Хрестоматія. – 2010. – С. 687–717.

*Статті в наукових, періодичних та довідкових виданнях,
тези доповідей наукових конференцій*

20. **Олігополія** / В. М. Суторміна // Українська Радянська Енциклопедія : [у 17 т.] / голов. ред. М. П. Бажан. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1962. – Т. 10. – С. 318.

21. **Податки** / В. М. Суторміна // Українська Радянська Енциклопедія : [у 17 т.] / голов. ред. М. П. Бажан. – К. : Голов. ред. УРЕ, 1963. – Т. 11. – С. 286.

22. **Алжир (Народна Демократична Алжирська Республіка)** / В. М. Суторміна // Молоді незалежні держави : короткий довідник / [кол. авт. під заг. ред. П. В. Кривня]. – К. : Політвидав України, 1964. – С. 147–157.

23. **Занзібар (Народна Республіка Занзібару і Пемби)** / Л. А. Устинова, В. М. Суторміна // Молоді незалежні держави : короткий довідник / [кол. авт. під заг. ред. П. В. Кривня]. – К. : Політвидав України, 1964. – С. 208–212.

24. **Кенія** / В. М. Суторміна // Молоді незалежні держави : короткий довідник / [кол. авт. під заг. ред. П. В. Кривня]. – К. : Політвидав України, 1964. – С. 218–221.

25. **Особенности государственных финансов развивающихся стран Азии и Африки** / В. Н. Сутормина // Тезисы докладов и сообщений на XXVI научной конференции профессорско-преподавательского состава, посвященной итогам научной работы за 1963 год / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва ; [редкол.: П. В. Кривень и др.]. – К., 1964. – С. 236–238.

26. **Сьєрра-Леоне** / В. М. Суторміна // Молоді незалежні держави : короткий довідник / [кол. авт. під заг. ред. П. В. Кривня]. – К. : Політвидав України, 1964. – С. 314–318.

27. **Ямайка** / В. М. Суторміна // Молоді незалежні держави : короткий довідник / [кол. авт. під заг. ред. П. В. Кривня]. – К. : Політвидав України, 1964. – С. 358–360.

28. **Вопросы финансов в курсе экономической истории** / В. Н. Сутормина // Тезисы докладов на научно-методическом совещании по экономической истории / [редкол.: Е. Ф. Борисов и др.]. – К., 1965. – С. 130–131.

29. **К вопросу о государственном кредите развивающихся стран** / В. Н. Сутормина // Некоторые проблемы углубления кризиса финансовых капиталистических государств : тез. докл. науч. конф., Львов, 21–25 сент. 1965 г. – Львов, 1965. – С. 53–55.

30. **О некоторых финансовых концепциях государственного вмешательства** / В. Н. Сутормина // Экономические проблемы эффективности производства : науч. тр. / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; [редкол.: Н. Т. Берков (отв. ред.) и др.]. – К., 1975. – Вып. 11 : Проблемы финансов и кредита. – С. 180–188.

31. **Роль государственных субсидий в регулировании капиталистической экономики** / В. Н. Сутормина // Экономические проблемы эффективности производства : науч. тр. / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; [редкол.: Н. Т. Берков (отв. ред.) и др.]. – К., 1975. – Вып. 9 : Проблемы финансов и кредита. – С. 194–206.

32. **Государственный долг как фактор углубления инфляции** / В. Н. Сутормина // Проблемы и перспективы развития международных валютно-кредитных отношений : науч. тр. / М-во высш. и сред. спец. образования СССР, Моск. фин. ин-т. – М., 1984. – С. 110–112.

33. **Европейский социальный фонд: неспособность решать проблемы занятости в ЕЭС** / В. Н. Сутормина, В. В. Фролов // Вопросы политической экономии : респ. межвед. науч. сб. / Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко ; отв. ред. А. А. Чухно. – К. : Вища школа, 1984. – Вып. 171. – С. 150–155.

34. **Шляхи розвитку фінансового ринку в Україні** / В. М. Суторміна // Український ринок цінних паперів: стан, перспективи і шляхи розвитку : матеріали наук.-метод. конф. / Укр. фондова біржа ; [відп. ред. В. В. Оскольський]. – К., 1992.

35. **Юридичний захист майнових прав інвестора** / В. М. Суторміна // Цінні папери України. – 1999. – 18 листоп. (№ 45). – С. 8–9.

*Навчально-методичні посібники, лекції
для самостійного вивчення дисципліни*

36. **Финансы капиталистических государств** : метод. указания студентам-заочникам экон. вузов для изучения курса / В. Н. Сутормина. – К. : Изд-во Киев. ун-та, 1960. – 88 с.

37. **Финансовые системы капиталистических государств** : учеб.-метод. пособие для студентов-заочников экон. вузов / В. Н. Сутормина ; М-во высш. и сред. спец. образования, Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – К., 1961. – 120 с.

38. **Фінанси Сполучених Штатів Америки** : лекція для студ.-заочників экон. вузів / В. М. Суторміна. – К. : Вид-во Київ. ун-ту, 1961. – 47 с.

39. **Фінанси капіталістичних держав** : для студ. загальнонаук. ф-тів вищ. учбових закл. / В. М. Суторміна. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1963. – Вип. 1 : Програма курсу та робочі плани. – 32 с.

40. **Фінанси капіталістичних держав** : для студ. загальнонаук. ф-тів вищ. учбових закл. / В. М. Суторміна. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1963. – Вип. 2 : Методичні вказівки до вивчення курсу. – 24 с.

41. **Фінанси капіталістичних держав** : для студ. загальнонаук. ф-тів вузів / В. М. Суторміна. – 2-ге вид. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1964. – Вип. 1 : Методичні вказівки до вивчання курсу. – 20 с.

42. **Фінанси незалежних країн Азії і Африки** : лекція для студ. экон. вузів / В. М. Суторміна ; М-во вищ. і серед. спец. освіти УРСР, Київ. ін-т нар. госп-ва. – К., 1964. – 23 с.

43. **Фінанси капіталістичних держав** : для студ. загальнонаук. ф-тів вузів / В. М. Суторміна. – 2-ге вид. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1965. – Вип. 2 : Методичні вказівки до вивчання курсу. – 23 с.

44. **Фінанси рабовласницької держави** : лекція для студ. экон. вузів / В. М. Суторміна ; М-во вищ. і серед. спец. освіти УРСР, Київ. ін-т нар. госп-ва. – К., 1965. – 24 с.

45. **Фінанси феодальної держави** : лекція / В. М. Суторміна ; М-во вищ. і серед. спец. освіти УРСР, Київ. ін-т нар. госп-ва. – К., 1965. – 28 с.

46. **Бюджет капіталістичної держави** : конспект лекції для студ. экон. вузів / В. М. Суторміна ; М-во вищ. і серед. спец. освіти УРСР, Київ. ін-т нар. госп-ва. – К., 1966. – 29 с.

47. **Видатки капіталістичної держави** : конспект лекції для студ. екон. вузів / В. М. Суторміна ; Київ. ін-т нар. госп-ва. – К., 1966. – 36 с.

48. **Державний капіталістичний кредит** : конспект лекції для студ. екон. вузів / В. М. Суторміна ; М-во вищ. і серед. спец. освіти УРСР, Київ. ін-т нар. госп-ва. – К., 1966. – 32 с.

49. **Налоги капиталистических государств** : лекция / В. Н. Сутормина ; М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва. – К., 1968. – 56 с.

50. **Система доходов капиталистического государства** : лекция / В. Н. Сутормина ; М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва. – К., 1968. – 19 с.

51. **Финансы Соединенных Штатов Америки** : лекция / В. Н. Сутормина ; М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва. – К., 1968. – 29 с.

52. **Рабочая программа по курсу «Финансы капиталистических государств»** : для студентов специальности 1734 / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; сост. В. Н. Сутормина. – К., 1977. – 35 с. – (Серия учебно-методических материалов).

53. **Методические указания по выполнению контрольных работ и семинарских занятий по курсу «Финансы капиталистических государств»** : для студентов III курса заоч. фак. специальности 1734 / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; сост.: В. Н. Сутормина, Н. С. Рязанова. – К. : КИНХ, 1982. – 62 с.

54. **Рабочая программа по курсу «Финансы капиталистических государств»** : для студентов специальности 1734 / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; сост. В. Н. Сутормина. – К. : КИНХ, 1982. – 38 с.

55. **Методические рекомендации и планы семинарских занятий по курсу «Основы научных исследований»** : для студентов фин.-экон. фак. – специальность «Финансы» / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; сост.: В. М. Опарин, В. Н. Сутормина. – К. : КИНХ, 1983. – 17 с.

56. **Методические рекомендации к проведению научно-исследовательской работы студентов** : для студентов фин.-экон. фак. – специальность «Финансы» / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; сост.: В. М. Опарин, В. Н. Сутормина. – К. : КИНХ, 1983. – 42 с.

57. **Структурно-логические схемы по курсу «Финансы капиталистических государств»** / М-во высш. и сред. спец. обра-

зования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; сост.: В. Н. Сутормина, Н. С. Рязанова, В. В. Фролов. – К. : КИНХ, 1984. – 60 с.

58. **Методические указания и планы семинарских занятий по курсу «Финансы капиталистических государств»** : для студентов специальности 1734 / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; сост.: В. Н. Сутормина, В. М. Федосов, Н. С. Рязанова. – К. : КИНХ, 1988. – 75 с.

59. **Методические рекомендации, планы семинарских занятий, тематика контрольных работ по курсу «Финансы капитализма»** : для студентов специальности 0604 / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; сост.: В. Н. Сутормина, Н. С. Рязанова. – К. : КИНХ, 1991. – 22 с.

*Програми, науково-методичні посібники
для студентів з нових навчальних дисциплін*

60. **Планы семинарских занятий по курсу «Финансы капиталистических государств»** : для студентов II курса фин.-экон. фак. и III курса вечернего фак. по специальности «Финансы и кредит» / В. Н. Сутормина ; М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1976. – 11 с.

61. **Программа, методические рекомендации и планы семинарских занятий по курсу «Финансовые системы зарубежных стран»** : для студентов специальности 0610/02 / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; сост.: В. Н. Сутормина, Н. С. Рязанова, Е. В. Курило. – К. : КИНХ, 1991. – 19 с.

62. **Программа, методические рекомендации и планы семинарских занятий по курсу «Финансы зарубежных корпораций»** : для студентов специальности 0610 / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко ; сост.: В. Н. Сутормина, Н. С. Рязанова, Е. В. Курило. – К. : КИНХ, 1991. – 12 с.

63. **Програма курсу «Міжнародні фінанси»** : для студ. денної та заочної форми навчання спец. 0103 «Міжнародна економіка» та 0104 «Фінанси та кредит» / М-во освіти України, Київ. держ. екон. ун-т ; [уклад.: В. М. Суторміна, Н. С. Рязанова, Д. А. Леонов]. – К. : КДЕУ, 1996. – 8 с.

64. **Финансовый рынок** : учеб.-метод. материалы / Нац. акад. упр. ; [сост. В. Н. Сутормина]. – К., 1997. – 128 с.

65. **Корпоративные финансы** : учеб.-метод. пособие / Нац. акад. упр. ; [сост. В. Н. Сутормина]. – К., 1999. – 86 с.

66. **Финансовый рынок** : учеб.-метод. пособие / Нац. акад. упр. ; [сост. В. Н. Сутормина]. – К., 1999. – 78 с.

67. **Финансовый рынок** : учеб.-метод. пособие для проведения практических занятий / Нац. акад. упр. ; [сост. В. Н. Сутормина]. – К., 2000. – 49 с.

68. **Фінансовий ринок** : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / В. М. Суторміна, В. М. Радзієвська, Б. С. Стеценко ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т. – К. : [КНЕУ], 2001. – 100 с.

69. **Фондовый рынок** : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни (спец. «Фінанси» і «Банківська справа») / В. М. Суторміна, Н. В. Савчук ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т. – К. : [КНЕУ], 2001. – 72 с.

70. **Финансы зарубежных корпораций** : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / В. М. Суторміна, В. М. Федосов, В. М. Радзієвська, Б. С. Стеценко ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т. – К. : КНЕУ, 2002. – 88 с.

71. **Финансы зарубежных корпораций** : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / [В. М. Суторміна, В. М. Федосов, Н. С. Рязанова та ін.] ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – 2-ге вид., доповн. і переробл. – К. : КНЕУ, 2008. – 219 с.

72. **Фінансовий ринок** : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / В. М. Суторміна, Н. В. Дегтярьова ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Вид. 2-ге. – К. : КНЕУ, 2008. – 172 с.

Рецензії на публікації з фінансових проблем

73. **Финансы Англии** / В. Сутормина // Финансы СССР. – 1972. – № 9. – С. 90–93. – Рец. на кн.: Дробозина Л. А. Финансовая система Англии / Л. А. Дробозина. – М. : Финансы, 1971. – 128 с.

74. **Валютна криза капіталізму** / Л. Я. Корнійчук, В. М. Суторміна // Комуніст України. – 1975. – № 10. – С. 94–95. – Рец. на кн.: Степаненко В. Грошова криза імперіалізму / В. Степаненко. – К. : Політвидав України, 1974. – 180 с.

75. **Исследование по инфляции** / В. Н. Сутормина, В. А. Степаненко // Деньги и кредит. – 1981. – № 9. – С. 76–78. – Рец. на кн.: Инфляция в условиях современного капитализма / [Л. Н. Красавина,

В. Н. Шенаев, П. А. Востриков и др.] ; под ред. Л. Н. Красавиной ; Моск. фин. ин-т. – М. : Финансы, 1980. – 255 с.

76. **Актуальное исследование проблем денежного обращения и кредита капиталистических стран** / Р. Васильева, В. Степаненко, В. Сутормина // Экономика Советской Украины. – 1985. – № 11. – С. 81–82. – Рец. на кн.: Денежное обращение и кредит капиталистических стран : учеб. для вузов по специальностям «Финансы и кредит» и «Международные экономические отношения» / [Л. Н. Красавина, А. С. Гальчинский, В. Н. Шенаев и др.] ; под ред. Л. Н. Красавиной. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 1983. – 335 с.

77. **Методичні розробки з дисципліни «Міжнародні фінанси» (тема «Міжнародні розрахунки»)** / М-во освіти України, Київ. держ. екон. ун-т ; [уклад.: Н. С. Рязанова ; рец. В. М. Суторміна]. – К. : КДЕУ, 1993. – 101 с.

78. **Свердан М. М. Основи наукових досліджень : підручник** / М. М. Свердан, М. Р. Свердан ; [рец. В. М. Суторміна] ; М-во фінансів України, Буковин. держ. фін. акад. – Чернівці : Рута, 2008. – 456 с.

Праці за редакцією

79. **Благий Е. Г. Английская экономическая терминология : метод. пособие** / Е. Г. Благий ; [под ред. В. Н. Суторминой] ; М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1970. – 77 с.

80. **Государственные финансы : учеб. пособие для студентов экон. вузов и фак.** / [В. М. Федосов, Л. Д. Буряк, В. Н. Сутормина и др.] ; под ред. В. М. Федосова, С. Я. Огородника, В. Н. Суторминой. – К. : Лыбидь, 1991. – 276 с.

Участь в роботі делегації УРСР на Конференціях ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД)

Виступи В. М. Суторміної – члена делегації УРСР на Конференціях, опубліковані в документах ЮНКТАД

81. **Выступление на I сессии ЮНКТАД в III (финансовом) комитете, 28 апреля 1964 г., Женева** / В. Н. Сутормина // ЮНКТАД. Дос. TD/C.3. – Женева, 1964.

82. **Выступление в комитете по невидимым статьям и финансированию, связанному с торговлей по пункту 9 повестки**

дня, 15 декабря 1965 г., Женева / В. Н. Сутормина // ЮНКТАД. Дос. TD/B/C.3. – Женева, 1965.

83. **Выступление в IV комитете на II сессии ЮНКТАД по пункту 13 а) повестки дня «Страхование, перестрахование и туризм», 28 февраля 1968 г., Дели / В. Н. Сутормина // ЮНКТАД. Дос. TD/П/С.4. – Дели, 1968.**

84. **Выступление в IV комитете на II сессии ЮНКТАД по пункту 13 с) повестки дня «Морское транспортное дело в развивающихся странах, включая расширение торгового флота этих стран», 17 февраля 1968 г., Дели / В. Н. Сутормина // ЮНКТАД. Дос. TD/П/С.4. – Дели, 1968.**

85. **Подготовка текста выступления представителя УССР в III комитете II сессии ЮНКТАД по пункту повестки дня «Дополнительное финансирование», 5 марта 1968 г., Дели / В. Н. Сутормина // ЮНКТАД. Дос. TD/П/С.3. – Дели, 1968.**

*Підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів
для Делегації УРСР в комітетах ЮНКТАД*

86. **О перспективе девальвации доллара и изменении цены на золото** : справка, 17 июня 1960 г. / подгот. В. Н. Сутормина. – 1960. – 24 с. – (Использована делегацией УССР в работе комитета по невидимым статьям и финансированию, связанному с торговлей, декабрь 1965 г., Женева).

87. **Мировой кредитный кризис и проблемы задолженности развивающихся стран** : науч.-информ. докл., прочитанный в МИД УССР 14 января 1968 г. / подгот. В. Н. Сутормина. – 1968. – (Информация и выводы доклада использованы в подготовке выступлений представителей УССР в работе III комитета ЮНКТАД II, февраль 1968 г., Дели).

88. **Морское транспортное дело в развивающихся странах. Проблемы финансирования развития и подготовки кадров** : справка для выступления представителя УССР в III комитете ЮНКТАД II, февраль 1968 г., Дели / подгот. В. Н. Сутормина. – 1968. – 8 с.

89. **Проблемы притока частного капитала и технической помощи предоставляемой развивающимся странам** : науч.-информ. справка, апрель 1968 г. для выступления представителя УССР в IV комитете ЮНКТАД II, март 1968 г., Дели / подгот. В. Н. Сутормина. – 1968. – 20 с.

90. **Проблемы страхования и перестрахования, значение для внешней торговли и платежных балансов развивающихся стран** : справка для выступления представителя УССР в IV комитете ЮНКТАД II, март 1968 г., Дели / подгот. В. Н. Сутормина. – 1968. – 8 с.

91. **Экономические и финансовые аспекты развития невидимых статей международной торговли, значения для развития и укрепления финансово-экономического положения** : справка для выступления представителя УССР в IV комитете ЮНКТАД II, апрель 1968 г., Дели / подгот. В. Н. Сутормина. – 1968. – 10 с.

*Складання звітів про роботу делегації УРСР
на засіданнях ЮНКТАД*

92. **Отчет делегации УССР о работе в III (финансовом) комитете ЮНКТАД, апрель 1964 г., Женева** / сост. В. Н. Сутормина // Досье МИД УССР. – 1964. – № 12. – (ЮНКТАД. III ком.).

93. **Отчет делегации УССР о работе в III (финансовом) комитете ЮНКТАД, декабрь 1965 г., Женева** / сост. В. Н. Сутормина // Досье МИД УССР. – 1965. – № 1. – (ЮНКТАД. III ком.).

94. **Отчет делегации УССР о работе в III (финансовом) комитете II сессии ЮНКТАД, март 1968 г., Дели** / сост. В. Н. Сутормина // Досье МИД УССР. – 1968. – № 6. – (ЮНКТАД. II сес., III ком.).

**Автореферати дисертацій, захищених
під керівництвом В. М. Суторміної**

95. **Цыжовкина Л. Я.** Федеральный бюджет в системе государственно- монополистического капитализма США : автореф. дис. ... канд. экон. наук / Цыжовкина Лариса Яковлевна ; Киев. ин-т нар. хоз-ва. – К., 1967. – 19 с.

96. **Файтх Каби Мангака.** Реакционный характер бюджета Южно-Африканской Республики : автореф. дис. ... канд. экон. наук / Файтх Каби Мангака ; Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1971. – 22 с.

97. **Кабир Мухаммед.** Налоги и налоговая система Афганистана : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Кабир Мухаммед ; Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1972. – 26 с.

98. **Белик М. Д.** Местные бюджеты и пути их укрепления (на примере Украинской ССР) : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Белик Мария Дмитриевна ; Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1973. – 24 с.

99. **Власенко Н. В.** Роль государственных финансов в системе государственно-монополистического капитализма в Англии : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Власенко Николай Васильевич ; Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1977.

100. **Марван Аттун.** Финансы производственных объединений (на примере объединения текстильной промышленности САР) : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Марван Аттун ; Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1978. – 28 с.

101. **Рязанова Н. С.** Государственная налоговая политика и накопление капитала в США : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Рязанова Надежда Сергеевна ; Всесоюз. заоч. фин.-экон. ин-т. – М., 1982. – 14 с.

102. **Фролов В. В.** Финансовые проблемы и противоречия западноевропейской интеграции (на примере бюджета Европейских сообществ) : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.04.14 / Фролов Василий Васильевич ; Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко. – К., 1984. – 24 с.

103. **Глухова В. И.** Финансовое планирование в системе профтехобразования (на материалах Украинской ССР) : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Глухова Валентина Ивановна ; Киев. ин-т. нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1986. – 23 с.

104. **Лартей Джакоб Кеннет.** Государственный кредит в развивающихся странах Африки (на примере Республики Гана) : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Лартей Джакоб Кеннет ; Киев. ин-т. нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1987. – 24 с.

105. **Федосов В. М.** Налоги в экономической структуре современного капитализма : автореф. дис. ... д-ра экон. наук : 08.00.10 / Федосов Виктор Михайлович ; Ленингр. фин.-экон. ин-т им. Н. А. Вознесенского. – Л., 1988. – 48 с.

106. **Степаненко Е. В.** Финансовые и кредитно-денежные аспекты теории экономики предложения (на материалах США) : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Степаненко Елена Владимировна ; Киев. ин-т. нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1989. – 23 с.

107. **Ндемени Дое-Брюс Кай Грас.** Роль кредитной системы Республики Камерун в экономическом развитии страны : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Ндемени Дое-Брюс Кай Грас ; Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1990. – 23 с.

108. **Амоако Феликс Нельсон.** Государственные финансы Республики Гана : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Амоако Феликс Нельсон ; Киев. гос. экон. ун-т. – К., 1992. – 20 с.

109. **Сини Мохамед Мохамед Исмаил.** Роль государственного бюджета в социально-экономическом развитии Республики Шри-Ланка : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Сини Мохамед Мохамед Исмаил ; Киев. ин-т нар. хоз-ва им. Д. С. Коротченко. – К., 1992.

110. **Дегтярѳова Н. В.** Ринок цінних паперів: теорія і практика : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Дегтярѳова Наталя Володимирівна ; Київ. держ. экон. ун-т. – К., 1993. – 22 с.

111. **Чирва Н. В.** Державний борг Великобританії. 70–90 роки : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.10 / Чирва Наталя Володимирівна ; Київ. держ. экон. ун-т. – К., 1993. – 21 с.

112. **Лузік П. К.** Податок на доходи юридичних осіб та економічні наслідки його стягнення : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.04.02 / Лузік Петро Кирилович ; Київ. держ. экон. ун-т. – К., 1995. – 19 с.

113. **Радзієвська В. М.** Операції комерційних банків з цінними паперами : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.04.01 / Радзієвська Вікторія Миколаївна ; Київ. нац. экон. ун-т. – К., 2001. – 18 с.

114. **Свердан М. М.** Прибутковість акціонерних товариств : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.04.01 / Свердан Михайло Михайлович ; Київ. нац. экон. ун-т. – К., 2002. – 20 с.

115. **Шапран Н. С.** Прогнозування ринкової вартості акцій : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.04.01 / Шапран Наталя Сергіївна ; Київ. нац. экон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – К., 2006. – 20 с.

116. **Стеценко Б. С.** Акціонерні товариства на ринку капіталів України : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.08 / Стеценко Богдан Станіславович ; ДВНЗ «Київ. нац. экон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – К., 2007. – 20 с.

Література про життя та діяльність В. М. Суторміної

117. **Суторміна Валентина Миколаївна** // Радянський економіст / Київ. ін-т нар. госп-ва ім. Д. С. Коротченка. – 1989. – 8 берез. (№ 10). – С. 1.

118. **Суторміна Валентина Миколаївна** // Жінки – вчені Києва / Голов. упр. освіти і науки Київ. міської держадмін., Київ. центр

НПІ, Громад. орг. «Жінки в науці» ; [уклад.: А. Мохник, Я. Гречка ; редкол.: Л. С. Нестеренко (голова) та ін.]. – К., 2003. – С. 98.

119. **Вітаємо Валентину Миколаївну Суторміну** // Економіст / Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – 2005. – Грудень (№ 31–34). – С. 16.

120. **Кафедра фінансів** : [про В. М. Суторміну] // Сторічний поступ. 1906–2006 / Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана ; [редкол.: А. Ф. Павленко (голов. ред.) та ін.]. – К. : КНЕУ, 2006. – С. 112–117.

121. **Суторміна Валентина Миколаївна** // Фінансова думка України : у 3 т. / С. В. Львовчкін, В. М. Федосов, С. І. Юрій, П. І. Юхименко ; за наук. ред. В. М. Федосова. – К. : Кондор ; Тернопіль : Екон. думка. – Т. 2 : Енциклопедія. – 2010. – С. 394–397.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

У квадратних дужках зазначено номери позицій розділу «Література про життя та діяльність В. М. Суторміної», без позначок – позиції, під якими виступають автори творів.

А

Амоако Феликс Нельсон 108
Андрущенко В. Л. 17

Б

Бажан М. П. 20, 21
Белик М. Д. 98
Берков Н. Т. 30, 31
Благий Е. Г. 79
Болдырев Б. Г. 4, 7
Борисов Е. Ф. 28
Буряк Л. Д. 8

В

Васильева Р. 76
Власенко Н. В. 99
Востриков П. А. 75

Г

Гальчинский А. С. 76
Глухова В. И. 103
Гречка Я. [118]

Д

Дегтярьова Н. В. 72, 110
Дробозина Л. А. 73

Е

Ейдельнант О. Б. 3

З

Знанецка К. 16

К

Кабир Мухаммед 97
Корнійчук Л. Я. 74
Красавина Л. Н. 75, 76
Кривень П. В. 22–27
Курило Е. В. 60, 62

Л

Лартей Джакоб Кеннет 104
Леонов Д. А. 63
Лузік П. К. 112
Львовчкін С. В. 19, 121

М

Марван Аттун 100
Мохник А. [118]

Н

Ндемени Дое-Брюс Кай Грас 107
Нестеренко Л. С. [118]

О

Огородник С. Я. 8
Окунева Л. П. 4, 7
Опарин В. М. 55, 56
Оскольский В. В. 34

П

Павленко А. Ф. 120

Р

Радзієвська В. М. 68, 70, 113
Рязанова Н. С. 9, 53, 57–60, 62, 63, 71, 77, 101

С

Савчук Н. В. 69
Свердан М. М. 78, 114
Свердан М. Р. 78
Сини Мохамед Мохамед Исмаил 109
Степаненко В. А. 13, 19, 74–76
Степаненко Е. В. 106

Стеценко Б. С. 68, 70, 116

У

Устинова Л. А. 23

Ф

Файтх Каби Мангака 96

Федосов В. М. 8, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 58, 70, 71, 105, 121

Филиппов В. И. 15

Фролов В. В. 32, 57, 102

Ц

Цыжовкина Л. Я. 95

Ч

Чирва Н. В. 111

Чухно А. А. 33

Ш

Шапран Н. С. 115

Шенаев В. Н. 75, 76

Шлепаков А. Н. 15

Щ

Щетинин В. Д. 15

Ю

Юрій С. І. 11, 19, 121

Юхименко П. І. 11, 19, 121

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ ПРАЦЬ В. М. СУТОРМІНОЇ

А

Актуальное исследование проблем денежного обращения и кредита капиталистических стран 76

Алжир (Народна Демократична Алжирська Республіка) 22

Б

Бюджет капіталістичної держави 46

В

Валютна криза капіталізму 74

Видатки капіталістичної держави 47

Вопросы финансов в курсе экономической истории 28

Выступление в IV комитете на II сессии ЮНКТАД по пункту 13 а) повестки дня «Страхование, перестрахование и туризм», 28 февраля 1968 г., Дели 83

Выступление в IV комитете на II сессии ЮНКТАД по пункту 13 с) повестки дня «Морское транспортное дело в развивающихся странах, включая расширение торгового флота этих стран», 17 февраля 1968 г., Дели 84

Выступление в комитете по невидимым статьям и финансированию, связанному с торговлей по пункту 9 повестки дня, 15 декабря 1965 г., Женева 82

Выступление на I сессии ЮНКТАД в III (финансовом) комитете, 28 апреля 1964 г., Женева 81

Г

Государственные финансы 8

Государственные финансы как подсистема экономического базиса современного капитализма 2

Государственный долг как фактор углубления инфляции 32

Д

Держава – податки – бізнес: (Із світового досвіду фіскального регулювання ринкової економіки) 17

Державний капіталістичний кредит 48

Е

Европейский социальный фонд: неспособность решать проблемы занятости в ЕЭС 33

З

Занзібар (Народна Республіка Занзібару і Пемби) 23

И

Инфляция в США (1946–1953 гг.) 1

Исследование по инфляции 75

К

К вопросу о государственном кредите развивающихся стран 29

Кенія 24

Корпоративные финансы 65

Критика буржуазных и реформистских теорий валютно-финансовых отношений капитализма 13

Критика буржуазних і реформістських теорій валютно-фінансових відносин капіталізму 19

М

Методические рекомендации и планы семинарских занятий по курсу «Основы научных исследований» 55

Методические рекомендации к проведению научно-исследовательской работы студентов 56

Методические рекомендации, планы семинарских занятий, тематика контрольных работ по курсу «Финансы капитализма» 59

Методические указания и планы семинарских занятий по курсу «Финансы капиталистических государств» 58

Методические указания по выполнению контрольных работ и семинарских занятий по курсу «Финансы капиталистических государств» 53

Мировое капиталистическое хозяйство: противоречия и последствия структурных сдвигов 15

Мировой кредитный кризис и проблемы задолженности развивающихся стран 87

Морское транспортное дело в развивающихся странах. Проблемы финансирования развития и подготовки кадров 88

Н

Налоги капиталистических государств 49

О

О некоторых буржуазных финансовых концепциях государственного вмешательства 14

О некоторых финансовых концепциях государственного вмешательства 30

О перспективе девальвации доллара и изменении цены на золото 85
Олігополія 20

Особенности государственных финансов развивающихся стран Азии и Африки 25

Особенности финансовой системы в СССР 16

Отчет делегации УССР о работе в III (финансовом) комитете II сессии ЮНКТАД, март 1968 г., Дели 94

Отчет делегации УССР о работе в III (финансовом) комитете ЮНКТАД, апрель 1964 г., Женева 92

Отчет делегации УССР о работе в III (финансовом) комитете ЮНКТАД, декабрь 1965 г., Женева 93

П

Планы семинарских занятий по курсу «Финансы капиталистических государств» 60

Податки 21

Подготовка текста выступления представителя УССР в III комитете II сессии ЮНКТАД по пункту повестки дня «Дополнительное финансирование», 5 марта 1968 г., Дели 85

Правовое обеспечение функционирования финансового рынка в Украине 18

Проблемы притока частного капитала и технической помощи предоставляемой развивающимся странам 89

Проблемы страхования и перестрахования, значение для внешней торговли и платежных балансов развивающихся стран 90

Програма курсу «Міжнародні фінанси» 63

Программа, методические рекомендации и планы семинарских занятий по курсу «Финансовые системы зарубежных стран» 61

Программа, методические рекомендации и планы семинарских занятий по курсу «Финансы зарубежных корпораций» 62

Р

Рабочая программа по курсу «Финансы капиталистических государств» 52, 54

Роль государственных субсидий в регулировании капиталистической экономики 31

С

- Система доходов капиталистического государства 50
- Структурно-логические схемы по курсу «Финансы капиталистических государств» 57
- Сьерра-Леоне 26

Т

- Теорія фінансів 11

У

- У боротьбі за економічну незалежність 12

Ф

- Финансовые системы капиталистических государств 37
- Финансовый рынок 64, 66, 67
- Финансы Англии 73
- Финансы капитализма 7
- Финансы капиталистических государств 4–6, 36
- Финансы Соединенных Штатов Америки 51
- Фінанси зарубіжних корпорацій 9, 10, 70, 71
- Фінанси капіталістичних держав 3, 39–41, 43
- Фінанси незалежних країн Азії і Африки 42
- Фінанси рабовласницької держави 44
- Фінанси Сполучених Штатів Америки 38
- Фінанси феодальної держави 45
- Фінансовий ринок 68, 72
- Фондовый рынок 69

Ш

- Шляхи розвитку фінансового ринку в Україні 34

Э

- Экономические и финансовые аспекты развития невидимых статей международной торговли, значения для развития и укрепления финансово-экономического положения 91

Ю

- Юридичний захист майнових прав інвестора 35

Я

- Ямайка 27

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК НАЗВ КОНФЕРЕНЦІЙ, У ЯКИХ БРАЛА УЧАСТЬ В. М. СУТОРМІНА

1. XXVI научная конференция профессорско-преподавательского состава, посвященная итогам научной работы за 1963 год, Киев, 1964 г.

2. Конференция ООН по торговле и развитию (ЮНКТАД), I сессия, Женева, апрель 1964 г.

3. Конференция ООН по торговле и развитию (ЮНКТАД), комитет по невидимым статьям и финансированию, связанному с торговлей, Женева, декабрь 1965 г.

4. Конференция ООН по торговле и развитию, II сессия ЮНКТАД, III комитет, Дели, март 1968 г.

5. Конференция ООН по торговле и развитию, II сессия ЮНКТАД, IV комитет, Дели, февраль 1968 г.

6. Научно-методическое совещание по экономической истории, Киев, 1965 г.

7. Некоторые проблемы углубления кризиса финансов капиталистических государств : научная конференция, Львов, 21–25 сентября 1965 г.

8. Розвиток фінансового ринку в Україні. Проект INTAS «Роль фінансових ринків у економічній трансформації перехідних економік» : Міжнародна конференція, Київ, вересень 2000 р.

9. Український ринок цінних паперів: стан, перспективи і шляхи розвитку : науково-методична конференція, Київ, 1992 р.

Зміст

Передмова	5
Від укладачів	7
Короткий нарис наукової діяльності Валентини Миколаївни Суторміної	9
Нагороди та відзнаки	13
Показчик друкованих праць В. М. Суторміної	14
<i>Автореферати дисертацій</i>	14
<i>Підручники та навчальні посібники</i>	14
<i>Монографії</i>	15
<i>Статті в наукових, періодичних та довідкових виданнях, тези доповідей наукових конференцій</i>	16
<i>Навчально-методичні посібники, лекції для самостійного вивчення дисципліни</i>	18
<i>Програми, науково-методичні посібники для студентів з нових навчальних дисциплін</i>	20
<i>Рецензії на публікації з фінансових проблем</i>	21
<i>Праці за редакцією</i>	22
Участь в роботі делегації УРСР на Конференціях ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД)	22
<i>Виступи В. М. Суторміної – члена делегації УРСР на Конференціях, опубліковані в документах ЮНКТАД</i>	22
<i>Підготовка інформаційно-аналітичних матеріалів для делегації УРСР в комітетах ЮНКТАД</i>	23
<i>Складання звітів про роботу делегації УРСР на засіданнях ЮНКТАД</i>	24
Автореферати дисертацій, захищених під керівництвом В. М. Суторміної	24
Література про життя та діяльність В. М. Суторміної	26
Іменний показчик	28
Алфавітний показчик назв праць В. М. Суторміної	31
Алфавітний показчик назв конференцій, у яких брала участь В. М. Суторміна	35

Довідково-бібліографічне видання

СУТОРМІНА ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА

Укладачі

КОНОВАЛЕНКО Тетяна Олександрівна
БОЙКО Ірина Юріївна
ВАЙТЕШОНОК Ріта Олександрівна
ТУРТОВА Надія Олександрівна

Художник обкладинки *Т. Зябліцева*
Верстка *Я. Ткаченко*

Підписано до друку 14.10.11. Формат 60×84/16. Папір офсет. № 1.
Гарнітура Тип Таймс. Друк офсет. Ум. друк. арк. 2,09.
Обл.-вид. арк. 2,38. Наклад 100 пр. Зам. № 11-4253/2.

Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
03680, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи (серія ДК, № 235 від 07.11.2000)

Тел./факс (044) 537-61-41; тел. (044) 537-61-44
E-mail: publish@kneu.kiev.ua